

Dylan es torna a amagar

La influència de Bob Dylan és enorme. La seva ombra, però, va més enllà del rock'n'roll, i això que s'ha permès regirar-lo en almenys dues ocasions. Robert Alien Zimmerman va néixer el 24 de maig de 1941 a Duluth, Minnesota, i ja de ben jove, als anys seixanta, va esdevenir icona cultural i política. A aquells temps dedica en bona part el primer volum de la seva autobiografia, 'Chronicles. Volume 1', que va sortir al mercat el passat 5 d'octubre en anglès.

EL TEMPS

Les 340 pàgines del llibre, que tenen una edició en àudio enregistrada per l'actor Sean Penn que també es va posar a la venda a principis d'octubre, han despertat una gran expectació. Tanmateix, escrit en primera persona i amb un to eminentment literari, el Dylan escriptor, com ha fet sempre el Dylan cantautor, hi continua defugint, críptic i esquiu com pocs, les confessions més personals. El primer

volum dels *Chronicles*, que l'editorial Simon & Schuster ha mantingut envoltat d'un inexpugnable secret fins a la seva publicació, pot ajudar a entendre una mica millor l'efervescent Nova York que va servir d'escenari a Dylan a principi dels seixanta i, especialment, alguns dels seus personatges més emblemàtics.

La pista del Dylan persona, però, caldrà seguir-la a través d'un seguit de narracions calidoscòpiques incloses a

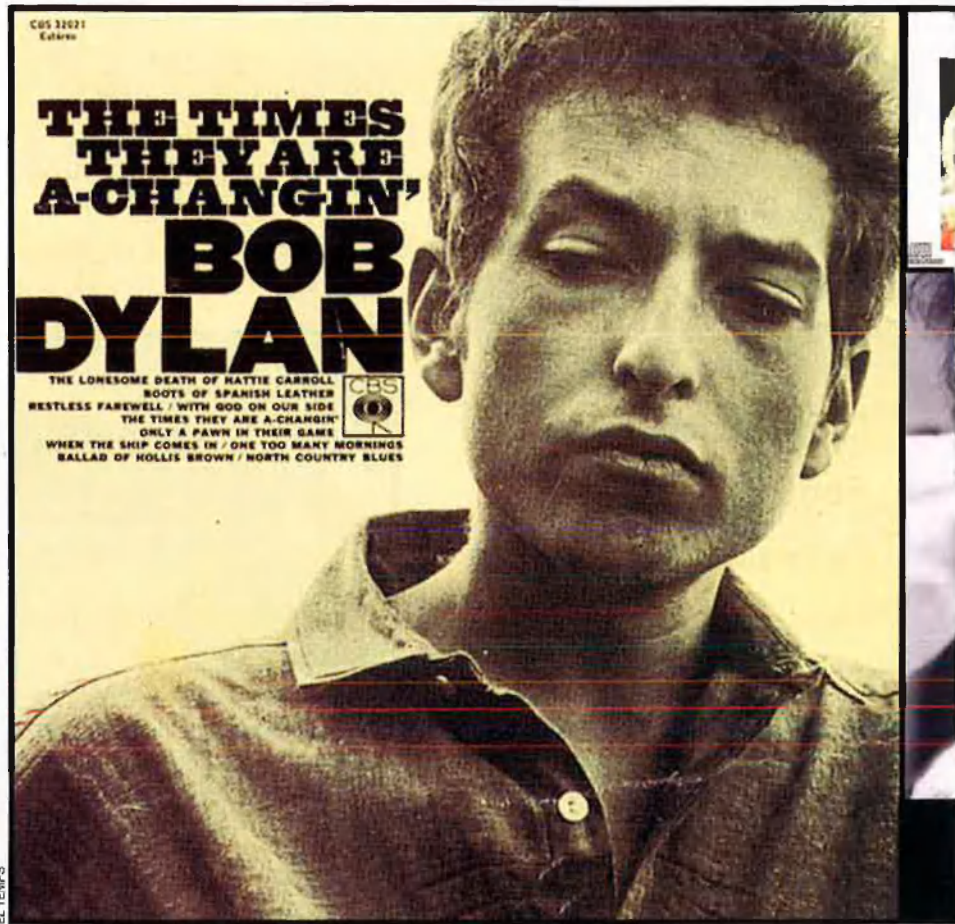
És dels artistes que amb major intel·ligència tracta el seu públic

Chronicles i que defugen el to de biografia. És probable, per tant, que el llibre decepcioni el lector despatxat, àvid de biografies comprades en uns grans magatzems.

“Vaig tenir un accident de moto, vaig quedar ferit, però em vaig recuperar.” Amb aquesta economia, gairebé desafiant, Dylan despatxa un dels moments que més rumors han generat en la seva carrera, l'accident que va tenir a finals dels seixanta i que el va retirar de la música uns mesos en un dels moments més decisius de la seva carrera. El divorci de 1977 i la conversió al cristianisme de 1978 també són vistos de resquillents, mentre l'autor prefereix centrar-se bé en minucioses descripcions de personatges del Greenwich Village del moment, bé saltant-se tot criteri cronològic, en el refons de l'edició d'*Oh Mercy*, el disc que, l'any 1989, determina la recuperació del pols artístic diluït durant els vuitanta.

Dylan se serveix, en les seves cançons, d'un sentit de l'humor que disfruta subvertint la realitat i d'una temible mirada, àcida i minuciosa, que aplica sobre les esperances i els fracassos dels seus contemporanis. També, és clar, damunt d'ell mateix. Aquest és l'estil que trobem als *Chronicles*, escrits, per cert, al llarg dels últims tres anys... servint-se d'una vella màquina d'escriure, en inequívocues lletres majúscules.

En un to de vulnerable sinceritat, reflexiona sobre la construcció del seu mite. Cançons com “Blowin' in the wind”, “Masters of war” i “Times they're a changin'” el van convertir en un profeta als anys seixanta. Una gàbia d'or que, segons subratlla en l'autobiografia, el va situar en un carreró sense sortida. “Qualsevol s'hagués pogut tornar boig”, diu enigmàticament, en un dels capítols avançats per la revista nord-americana *News-*

week, dies abans de la publicació mundial del llibre.

El primer 'independent'. Amb seixanta-tres anys a l'esquena, Bob Dylan manté avui amb justícia un llegat impressionant, que demostra que, sortosament, va saber pair la pressió al·ludida per l'artista en la seva autobiografia. Dylan ha publicat més de quaranta discos, un llibre de poemes, l'obscur i torturat *Tarantula*, editat el 1969, i ha tingut una desigual participació com a actor en mitja dotzena de pel·lícules. La música de Dylan ha estat una aportació de gran nivell, la influència de la qual sobrepasa el rock'n'roll. És, ras i curt, un dels cinc artistes més influents en la història de la música popular del segle XX.

Dylan va contribuir a ampliar l'horitzó literari del rock a principi dels seixanta i, pocs anys després, ajudava a trencar fronteres estilístiques i a redefinir el format de la ràdio fórmula. Finalment, al llarg dels setanta, va acabar dibuixant-se com un dels primers “independents”,

plantejant una carrera desconcertant però rabiosament personal.

Va passar del folk —que li va donar la fama— al rock, un discutit pas que li va valdre el famós insult de “judes” quan, l'any 1964, va connectar la guitarra elèctrica a l'amplificador. Va tocar country, quan no era moda, i fins i tot es va atrevir a imposar la veu al costat de l'immens i recentment desaparegut Johnny Cash. Va batejar com The Band el que havia de ser un dels grups més importants del rock d'arrels nord-americà i va reivindicar una particular i poètica manera d'entendre el nomadisme musical al Rolling Thunder Review. Finalment, va redescobrir el gospel, al qual va dedicar almenys un parell de discos, i, als vuitanta, va mig enamorar-se de les bases pregravades ofertes per les aleshores incipients noves tecnologies. La seva, tot i que en ocasions fallida, ha estat sempre una obra personal, quasi un gènere en ell mateix.

La carrera artística de Dylan és plena de misteris i d'algunes històriques desavinences amb els seus seguidors. La fu-

Imatges de joventut i portades d'alguns dels treballs discogràfics que han dotat de més fama aquest cantautor nord-americà universal. El seu esperit artístic no té aturador, i bona prova d'això són els deu anys ininterromputs que porta de gira, amb un centenar de recitals anuals. Ben aviat ens podria brindar un nou disc, perquè assegura que té uns deu temes nous.

ribunda reacció de la intel·lectualitat en veure'l amb la guitarra elèctrica penjada a l'espatlla va ser només l'inici d'un camí tortuós, que recentment ha tornat a generar polèmica –i notables enrabiades, tal com mostren els centenars de fòrums internautes dedicats al cantant de Duluth–, amb l'anunci televisiu que l'artista, sempre contrari a cedir drets per a publicitat, ha rodat per... a la marca de llenceria fina Victoria's Secret!

Dylan continua desafiant avui els qui voldrien veure'l perfumat amb la naftalina pròpia del museu dels dinosaures del rock, i els *Chronicles*, amb la seva sorprenent selecció de temes, tornen a reblar el clau en la carrera d'un artista que no ha fet mai el que s'espera d'ell.

El 'tour' que no acaba mai. Dylan es manté en la carretera des de fa anys en una gira que ha estat qualificada pels seus seguidors com el *never ending tour* ("el tour que mai acaba"). A Dylan no li agrada aquest nom, però sembla difícil trobar una forma més apropiada de des-

criure els més de cent concerts que fa cada any des de fa més d'una dècada, amb un atac de cor pel mig.

Què és el que empeny Dylan a aquesta mena de nomadisme militant? Quina ànsia el fa reinventar-se a ell mateix un cop i un altre? Què el porta a les sorprenents cròniques que ha editat Simon & Schuster?

No són els diners. Dylan és multimilionari –només cal imaginar com han de dringar els *royalties* de temes com "Blowin in the wind", "The times they're a changin'" o "Like a Rolling Stone"–. Tampoc és la vanitat de l'artista, ell que té almenys dues obres entre les més importants de la història (*Blonde on Blonde*, indiscutiblement, i també *61 Highway Revisited* o *Blood on the tracks*). És respectat per generacions de músics –del mateix Woody Guthrie, pare del folk polític nord-americà, al contemporani i transgressor rock de tendències dels White Stripes–. La seva influència s'ha deixat sentir en personatges tan diferents com Bruce Springsteen, Bob Marley, Elvis Costello o, per què no, el mateix Sisa, i

les seves últimes obres el mostren inspirat i encara interessant. *Time out of mind*, el seu penúltim disc, és considerat per la crítica com una de les seves millors obres.

Bob Dylan necessita les seves cançons, però no pels diners, ni tan sols per la vanitat, sinó perquè són, en realitat, la seva clau per observar el món, entendre'l i trobar-hi consol. L'ansia per comunicar –deu ser això, el que caracteritza qualsevol artista, no?– va més enllà de les arrugues de la seva cara i del gust en el vestir, entre decadent i *kitsch* que el caracteritza últimament.

Té la deliciosa mania de no repetir un repertori dues nits seguides i el saludable costum de repensar cada vegada els arranjaments de les seves cançons, tot convertint en irrecognoscibles alguns dels seus èxits més celebrats. Dylan ens mostra d'aquesta manera un camí imprevisit. És el camí del trobador, més que no pas el del geni pagat d'ell mateix.

Hi ha qui critica Dylan per no començar els concerts amb un "Bona nit, Barcelona". Però el mutisme del cantautor és, en aquest cas, una profunda mostra de respecte. Dylan explica històries, no acudits, i n'explica de noves i fresques cada nit. Això el converteix, ben al contrari del que diu una certa llegenda, en un dels artistes que tracta el públic amb una major intel·ligència, que és com dir amb un respecte més gran.

La desena de cançons que ha reconegut que té escrites i que podria començar a enregistrar en els pròxims mesos per formar part d'un nou treball, i els plans per regrauar algunes de les seves cançons formen part de l'agenda de Dylan per al futur més pròxim. Tot això, és clar, a més d'una intensa gira per universitats dels EUA.

Per cert, Simon & Schuster ha publicat, coincidint amb el llançament de *Chronicles*, un recull de les lletres de Dylan, *Lyrics 1962-2002*. Un llibre d'obligada tinença per a dylandòfils i aficionats a la literatura en general. Al capdavant, potser les lletres que s'hi contenen poden donar més pistes que no pas el primer volum de l'autobiografia. Un nou vel, dels molts que conformen aquest artista incorregible, llest per a desvetllar.

Oriol Lladó